

KRONIK

Kronikken er indsendt uopfordret og er ikke et udtryk for LandbrugsAvisens holdning

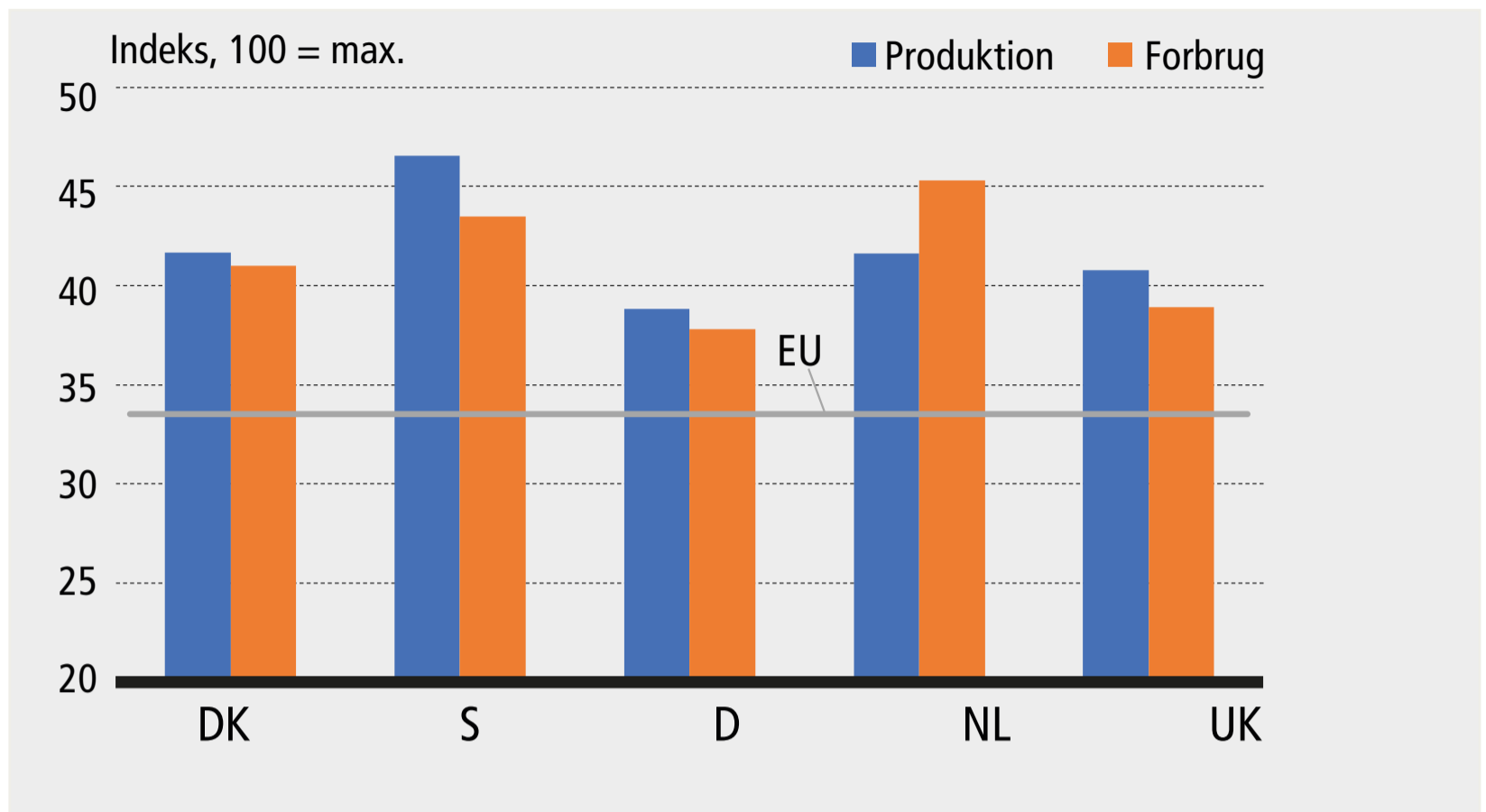
Forslag til kronikker kan indsendes til post@landbrugsavisen.dk. For at komme i betragtning må kronikken være på maksimalt 4.500 anslag med mellemrum, plus rubrik og blå bog.

Benchmark-værdier for henholdsvis den nationale produktion af slagtekyllinger og for det nationale forbrug af slagtekyllinger i Danmark, Sverige, Tyskland, Nederlandene og Storbritannien i 2021. Den vandrette streg angiver EUs mindstekrav til velfærden hos kyllinger. Nærmere oplysninger om Benchmark-metoden findes på www.dyreetik.dk

Forfatterne

- Peter Sandøe er uddannet filosof, men arbejder som professor i bioetik tæt sammen med økonomer og dyrevelfærdsforskere.
- Henning Otte Hansen er uddannet agronom og arbejder som seniorrådgiver.
- Tove Christensen er uddannet matematik-økonom og arbejder som lektor i fødevarøkonomi.

Det er nødvendigt med bedre aftaler om velfærdskyllinger

Velfærd for slagtekyllinger – hvordan går det i Danmark sammenlignet med i andre europæiske lande? Der er store forskelle. Målet må være at have både et stærkt erhverv og fremme dyrevelfærd løbende.

Af Peter Sandøe, Henning Otte Hansen og Tove Christensen, Københavns Universitet

Der har i Danmark gennem årtier været fokus på at forbedre velfærden for slagtekyllinger. Det begyndte i 1995, da Dyreetisk Råd kom med en udtalelse, som førte frem til vedtagelsen af Lov om hold af slagtekyllinger i 2001. Sideløbende er der gradvist opstået et marked for 'velfærdskyllinger'. Markedsdrevet dyrevelfærd tog fart fra 2018 med introduktion af det statslige dyrevelfærdsmærke for slagtekyllinger og med kampagner fra dyreværnsorganisationer mod de såkaldte 'turbokyllinger'.

Det betyder, at velfærden hos slagtekyllinger produceret og forbrugt i Danmark bliver bestemt af såvel national lovgivning som udenlandsk lovgivning (for de importerede kyllingers vedkommende) samt af dyrevelfærdsmærker og andre markedsdrevne initiativer. Hvordan kan man så vurdere den samlede effekt af disse meget forskellige tiltag i Danmark sammenlignet med andre lande?

Det har vi forsøgt at opgøre ved hjælp af den såkaldte Benchmark-metode. Resultaterne vedrørende slagtekyllinger i 2021 fremgår af figuren.

Der er, som det fremgår, stor forskel imellem landene i forhold til, hvor gode muligheder for velfærd kyllingerne tilbydes. Danmark ligger midt i feltet både i forhold til den nationale produktion og det nationale forbrug af kyllingekød. Sverige ligger bedre i forhold til både produktion og forbrug, og Nederlandene ligger bedre i forhold til forbrug.

For hvert land er der en Benchmark-værdi for både den nationale produktion og det nationale forbrug. Når de to værdier kan tage sig forskellige ud, er det, fordi kyllingekød også bliver eksporteret og importeret. Bortset fra i Nederlandene er Benchmark-værdien for produktion af slagtekyllinger lavere for forbrug end for produktion af slagtekyllinger. Dette skyldes, at selv om forbrugerne konsumerer hovedparten af den del af den nationale produktion, som er lavet til mærker med fokus på dyrevelfærd, er der stadig en stor import af kyllingekød fra for eksempel Østeuropa, produceret med minimumskrav til dyrevelfærd.

Undtagelsen til dette billede finder man i Nederlandene. Det skyldes for det første, at det i Nederlandene er lykkedes for supermarkederne, med opbakning/pres fra dyreværnsorganisationerne, at blive enige om, at alt ferskt kyllingekød, der sælges, er fra langsommere voksende kyllingeracer med forbedret dyrevelfærd. For det andet har Nederlandene en stor eksport-orienteret produktion af standard-kyllinger.

For os at se er det særligt interessant at sammenligne Danmark med Nederlandene. Her stammede 64 procent af forbruget i 2021 fra en eller anden form for velfærdskyllinger, mens det i Danmark var 23 procent. Det er der-

for værd at overveje, om Danmark kan gøre Nederlandene kunsten efter i forhold til både at have et stærkt slagtekyllingeerhverv og at lykkes med fortsat løbende at fremme dyrevelfærden.

I Nederlandene startede de omkring seks år tidligere end i Danmark med at rykke på markedsdrevet dyrevelfærd for kyllinger, så på den måde har vi noget at indhente. Samtidig er der en afgørende lighed mellem de to lande: Dyrebeskyttelsen i Danmark (Anima og Dyrenes Beskyttelse) har stået sammen om at bakke op om nogle relativt moderate mål for god dyrevelfærd i produktionen af slagtekyllinger. I stigende grad har detailhandelen accepteret disse mål. Samtidig er der en gradueret mærkningsordning, Dyrevelfærdsmærket, som understøtter initiativerne.

Der er lige nu udfordringer for velfærdskyllingerne, som hænger sammen med øget inflation, faldende realløn og truende økonomisk krise. Det medfører øget efterspørgsel efter billige fødevarer, og her vinder de hurtigt voksende kyllinger tilsyneladende igen frem.

Således kan man se sprækker i detailhandelens erklærede mål om at gå over til kun at sælge kyllinger, som har mindst ét dyrevelfærdshjerte. For

eksempel markedsfører Netto meget billigt polsk kyllingekød under betegnelsen 'Hverdags kylling' (med det underforståede budskab, at de dyrere velfærdskyllinger kun skal spises i weekenden). Der har i de senere år været næsten en fordobling af importen af kyllingekød fra Polen, og den svarer i dag til cirka seks procent af det danske forbrug af kyllingekød.

Samtidig har Danpo, som er den af de danske kyllingevirksomheder, der har satset mest på en omlægning til langsomt voksende kyllinger i starten af februar meldt ud, at man nu lægger om til at producere flere af de hurtigt voksende.

Den markedsdrevne dyrevelfærd har mange fordele: Man opfylder et reelt behov med en efterspørgsel, hvor forbrugernes præcise præferencer kan opfyldes. Det virker rigtigt godt i de gode tider. I kriseperioder med faldende købekraft er det markedsdrevne forbrug dog ikke tilstrækkeligt til at sikre et stabilt marked – et marked, som også producenter og landmænd kan have til-

lid til at investere i. Vejen frem, når den nuværende krise forhåbentlig snart igen lægger sig, må være at supplere lovgivningen med længerevarende aftaler mellem detailkæder, fødevarerindustri og landmænd. De er nødvendige for dels at holde detailkæderne op på deres egne målsætninger, dels at sikre et stabilt marked for velfærdskyllinger.

Der er nu udfordringer for velfærdskyllingerne, som hænger sammen med øget inflation, faldende realløn og truende økonomisk krise. Det medfører øget efterspørgsel efter billige fødevarer, og her vinder de hurtigt voksende kyllinger tilsyneladende igen frem.